

Μάχη με τον χρόνο για τον έλεγχο του δεύτερου πανδημικού κύματος

Η ελπίδα των εμβολίων...



› Πόσα σκευάσματα είναι στην τελική ευθεία και πότε θα αρχίσει η διάθεσή τους › **1.018** ειδικά κέντρα εμβολιασμού σχεδιάζει η κυβέρνηση σε όλη τη χώρα › Οι αγορές ποντάρουν στην επιστήμη

ΑΛΜΠΕΡΤ ΜΠΟΥΡΛΑ Επικεφαλής της Pfizer

«Είμαι αισιόδοξος ότι θα το έχετε τους πρώτους μήνες του 2021»

BScience Τα γενετικά μυστικά του SARS-CoV-2

...και ο εφιάλτης των ΜΕΘ



«Δεν χωρούν πλέον χωρατά και απρονοσίες. Ηλθε η ώρα της ευθύνης για όλους μας»

› Λυγίζουν τα νοσοκομεία, επιτάσσονται τα ιδιωτικά › Φόβοι για εκατόμβη νεκρών › Σε κατάσταση πολιορκίας η χώρα μέχρι τον Μάρτιο › Μάχη στην Αττική για να μη γίνει Θεσσαλονίκη › Κλείνουν τα Δημοτικά από αύριο › Πλήττεται και η Ιεραρχία της Εκκλησίας › Σύγκρουση για το Πολυτεχνείο

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ, ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ, ΙΩΑΝΝΑ ΣΟΥΦΛΕΡΗ, ΘΕΟΔΩΡΑ Ν. ΤΣΩΛΗ, ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΕΛ. Α4, 6, 8-10, 12, 14



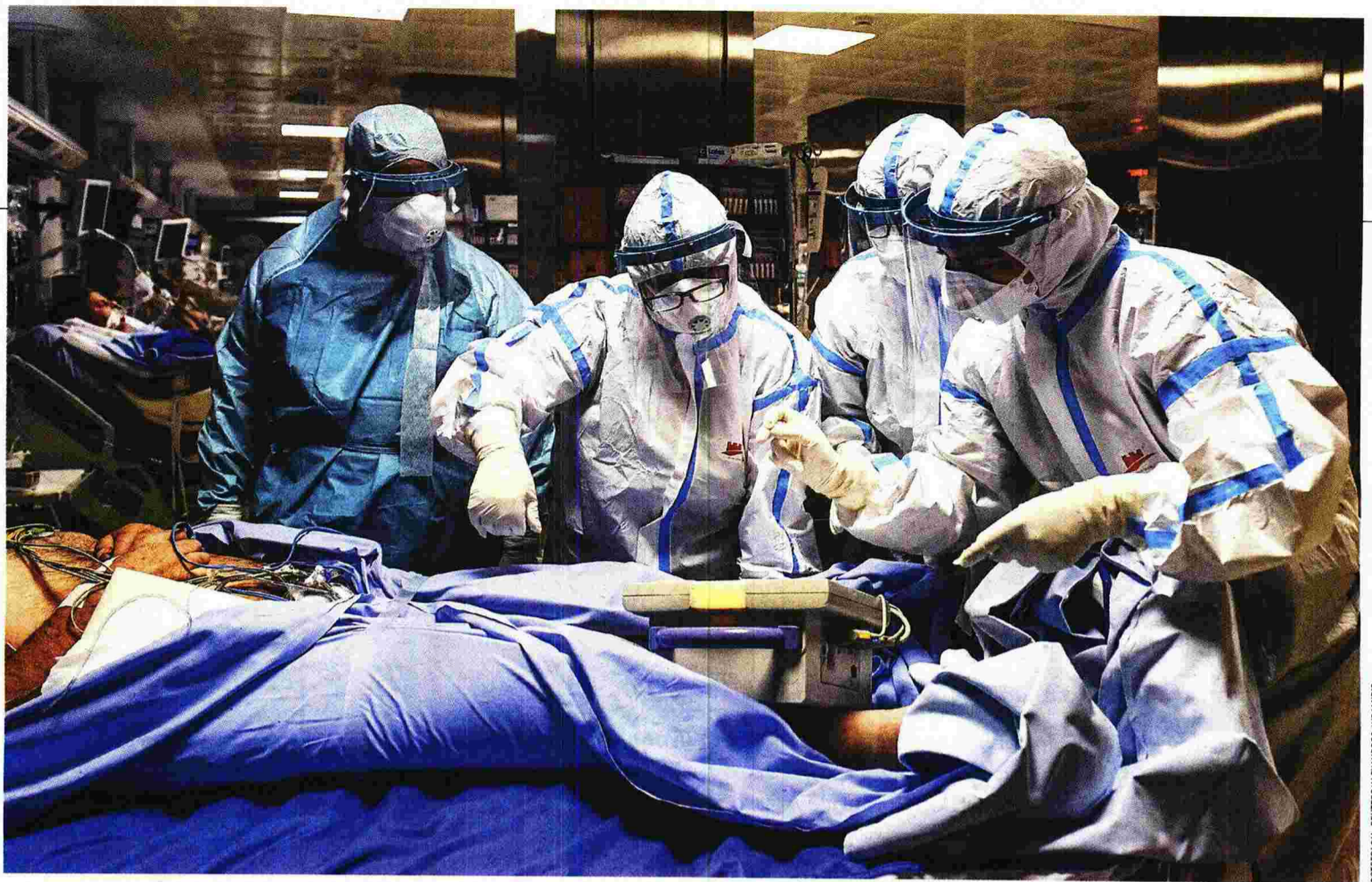


PHOTO: REUTERS/ALEXANDROS ANRANIS

Γιατροί και νοσηλευτές στη ΜΕΘ του Νοσοκομείου Παπανικολάου στη Θεσσαλονίκη. Η δραματική μείωση των κλινών, την ώρα που η πανδημία δείχνει τα δόντια της, ενδέχεται να οδηγήσει ακόμη και στη μετατροπή ολόκληρων νοσηλευτικών ιδρυμάτων σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Σε κατάσταση πολιορκίας η χώρα μέχρι τον Μάρτιο

Σχέδιο που περιλαμβάνει και επίταξη ιδιωτικών νοσοκομείων για την αντιμετώπιση του εφιάλτη έλλειψης κλινών στις ΜΕΘ, ειδικά στη Βόρεια Ελλάδα - Φόβοι για εκατόμβη νεκρών, ώσπου να αποδώσουν τα μέτρα - Κλείνουν και τα Δημοτικά

Διευρυμένες συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα, συμμαχίες με τα στρατιωτικά νοσοκομεία για την αντιμετώπιση του κοινού πανδημικού εχθρού, ακόμη και τη μετατροπή ολόκληρων νοσηλευτικών ιδρυμάτων σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας προβλέπει το επιχειρησιακό σχέδιο, με το πάθημα της Θεσσαλονίκης να γίνεται μάθημα.

Η άνιση μάχη που δίνεται άλλωστε στη Βόρεια Ελλάδα - με πεδίο μάχης να αναδεικνύονται για μία ακόμη φορά οι Εντατικές - προκύπτει από τα επίσημα δεδομένα του υπουργείου Υγείας που δείχνουν ότι οι εφεδρείες στο ΕΣΥ της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης της χώρας εξαντλήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα και έως την ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές, ο αριθμός των ελεύθερων κλινών ΜΕΘ-COVID στη Θεσσαλονίκη και στις όμορες περιοχές μετριούταν στα δάχτυλα - συγκεκριμένα το 93% των κρεβατιών ήταν κατειλημμένο -, με τα στελέχη να αναζητούν λύσεις σε μια αδιέξοδη κατάσταση.

Μπαράζ συσκέψεων για τα σχολεία

Υπό τις συνθήκες αυτές ο χρόνος μετρά αντίστροφα για την επιβολή ενός «σκληρού» lockdown στο σύνολο της χώρας - όπως συνέβη τον περασμένο Μάρτιο -, με στόχο τη μείωση της κινητικότητας των πολιτών στο ελάχιστο και συνεπακόλουθα τη δημιουργία συνθηκών που θα... βυθίσουν τον SARS-CoV-2 σε τεχνητό κόμα.

Στο πλαίσιο αυτό, αύριο δεν θα ηχησει το σχολικό κουδούνι ούτε για τα Δημο-

τικά Σχολεία, που έως και την περασμένη Παρασκευή αποτελούσαν το τελευταίο προπύργιο κανονικότητας εν μέσω μιας συνεχούς μεταβαλλόμενης καθημερινότητας.

Μοναδική εξαίρεση θα αποτελέσουν τα Ειδικά Σχολεία, με κυβερνητικά στελέχη να υπογραμμίζουν στο «Βήμα» ότι επρόκειτο για μια ιδιαίτερα δύσκολη - όπως διαφάνηκε από το μπαράζ συσκέψεων την περασμένη Παρασκευή τόσο στο Μαξίμου όσο και στους επιστημονικούς κόλπους - απόφαση, πλην όμως επιβεβλημένη ώστε να περιοριστούν οι περιττές μετακινήσεις των πολιτών. Οι ίδιες δε πηγές επισημάναν ότι τα «σκληρά» δεδομένα αποδεικνύουν ότι τα Δημοτικά δεν αποτελούν εστίες μετάδοσης, επικαλούνταν εν τούτοις την

ανάγκη να «παγώσουν» η κίνηση στους δρόμους και οι κοινωνικές συναναστροφές. Παρ' όλα αυτά, η επιστροφή στην έως πρότινος απευκαία (τόσο σε κυβερνητικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο) απόφαση, πλην όμως δοκιμασμένη «θεραπεία», αναμένεται να δράσει με βασανιστικά αργούς ρυθμούς, καθώς τα δεύτερα επιδημικά κύμα έχει ήδη γιγαντωθεί. Οι περιγραφές των ειδικών για εκείνα που έρχονται θα μπορούσαν να παρομοιαστούν με ένα σκοτεινό τούνελ με τέρμα την εύρεση εμβολίου ή (καλύτερα) εμβολίων.

Σε δύο μήνες τα αποτελέσματα

«Από την εμπειρία του πρώτου επιδημικού κύματος στην Ιταλία, γνωρίζουμε ότι χρειάζεται μεγάλο

χρονικό διάστημα - περίπου δύο μήνες - για να αποδώσουν τα περιοριστικά μέτρα στην περίπτωση που το επιδημικό κύμα έχει ξεφύγει» διευκρινίζει στο «Βήμα» ο καθηγητής Μικροβιολογίας του ΕΚΠΑ και μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων Αθανάσιος Τσακρής, προλογίζοντας την επ' αόριστον παράταση της εθνικής καραντίνας. «*Ηδη από τον περασμένο Μάρτιο γνωρίζαμε ότι ο ιός μεταλλάχθηκε για να μπορέσει να επιβιώσει. Εκτοτε χρειάζεται μικρότερο ιικό φορτίο για να μολύνει, καθώς έχει αναπτύξει καλύτερη συγγένεια με τον υποδοχέα του ιού στα αναπνευστικά κύτταρα*» προσθέτει ο ίδιος.

Διευκρινίζει δε ότι η επιστημονική κοινότητα δεν αιφνιδιάστηκε από το δεύτερο κύμα που εξαπλώνεται με

ταχείς ρυθμούς (και) στη Γηραιά Ηπειρο. «*Οι κορωνοϊοί δεν συμπεριφέρονται όπως ο ιός της γρίπης, συνεπώς δεν επιβάλλεται μεγάλη πτώση της θερμοκρασίας για να σημειωθεί έξαρση*».

Συφυροκόπημα στη Β. Ελλάδα

Παράλληλα, το κυβερνητικό σχέδιο για την άρση του δεύτερου lockdown, που προϋποθέτει ότι τα κρούσματα πρέπει να φτάσουν στα επίπεδα των αρχών Οκτωβρίου - δηλαδή περί τα 400 ημερησίως -, φανερώνει ότι η χώρα απέχει μακράν από τη γέφυρα ασφαλείας που θα σηματοδοτεί μια ομαλή μετάβαση στην κανονικότητα.

Και ενώ στη Βόρεια Ελλάδα ο SARS-CoV-2 «συφυροκόπη» ανελέητα τα εξαντλημένα νοσοκομεία, η κατάσταση στην Αττική δεν αφήνει περιθώρια εφησυχασμού. Ειδικότερα, η εύθραυστη ισορροπία που παρουσιάζει η πρωτεύουσα - με την αύξηση των κρουσμάτων να κινείται σε σχετικά αργούς ρυθμούς, χωρίς να απειλεί προς το παρόν το σύστημα Υγείας - μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανατραπεί.

Εγγυητές της αγωνίας που εκφράζουν οι ειδικοί είναι τα δεδομένα των τελευταίων μηνών: Στις 15 Οκτωβρίου τα κρούσματα στην πρωτεύουσα δεν ξεπερνούσαν τα 207, όμως 15 ημέρες μετά είχαν ήδη διπλασιαστεί αγγίζοντας τα 464. Πλέον, ο ημερήσιος αριθμός κρουσμάτων ξεπερνά τα 700.

Πιθανή σύνδεση με το μάζεμα της ελιάς

Υγειονομικός συναγερμός όμως έχει σημάνει και για τη Λάρισα, την Πέλλα και τη Μαγνησία, ενώ παρατηρείται αύξηση κρουσμάτων και σε περιοχές της χώρας

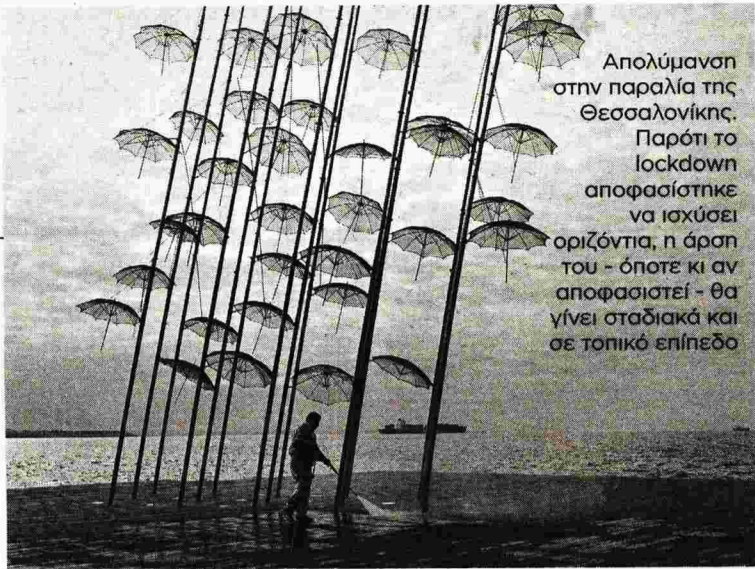
που έως πρότινος δεν αποτελούσαν εστίες προβληματισμού, όπως είναι η Φωκίδα, η Μεσσηνία, η Λέσβος και η Κρήνη. Μάλιστα, είναι πιθανό η έξαρση αυτή να σχετίζεται με τη συλλογή ελιάς, ένα ακόμη στοιχείο που αποκαλύπτει το πόσο ύπουλα κινείται ο νέος κορωνοϊός.

Τα «σκληρά» δεδομένα επικαλέστηκε και η καθηγήτρια Παιδιατρικής Λοιμωξιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ και μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων Βάνα Παπαευαγγέλου για να περιγράψει την κρισιμότητα της κατάστασης. Όπως είπε την περασμένη Παρασκευή, στην Αττική καταγράφεται αύξηση κρουσμάτων κατά μέσο όρο 20% ανά εβδομάδα. Επιπλέον, ο μέσος όρος ημερησίων θανάτων έχει ανέλθει στους 39, με τους επιστήμονες να προβλέπουν περαιτέρω άνοδο. Παράλληλα, όμως, κλείνει η ηλικιακή ψαλίδα στις ΜΕΘ, καθώς στις νέες εισαγωγές συμπεριλαμβάνονται πολλοί άνθρωποι της ηλικιακής κατηγορίας 40-60 ετών.

Συνεπώς, ακόμη κι αν επαληθευτούν οι πρώιμες ενδείξεις περί πιθανής απόδοσης των μέτρων στη Θεσσαλονίκη, η εκθετική αύξηση των εισαγωγών στις Εντατικές θα συνεχιστεί τις επόμενες εβδομάδες με αμείωτο ρυθμό.

Στη μάχη οι ΜΕΘ των ιδιωτικών

Μοιραία, μετά τη συμμετοχή ιδιωτικών νοσοκομείων στο εφημεριακό σύστημα της συμπτωτούσας, οι αεροδιακομιδές αλλά ακόμη και η μετατροπή του Βελιδείου σε χώρο νοσηλείων ασθενών με λοίμωξη COVID παύουν να αποτελούν μακρινά σενάρια. Την ίδια ώρα γίνεται καθημε-



Απολύμανση στην παραλία της Θεσσαλονίκης. Παρότι το lockdown αποφασίστηκε να ισχύσει οριζόντια, η άρση του - όποτε κι αν αποφασιστεί - θα γίνει σταδιακά και σε τοπικό επίπεδο

ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΚΑΙ ΤΟ «ΑΚΟΡΝΤΕΟΝ»

Η άρση του lockdown θα γίνει τμηματικά και σε τοπικό επίπεδο

Παρότι η κυβέρνηση, σε συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό της χώρας, προκρίνει το μοντέλο των οριζόντιων μέτρων εξαιτίας της διευρυμένης πλέον εξάπλωσης του κορωνοϊού στον ελλαδικό χάρτη, γίνεται σαφές από όλες τις πηγές ότι σε δεύτερο χρόνο το επικρατέστερο σενάριο είναι η λήξη του εθνικού lockdown να γίνει τμηματικά - δηλαδή σε τοπικό επίπεδο και ανάλογα με το επιδημιολογικό φορτίο κάθε γεωγραφικής περιοχής.

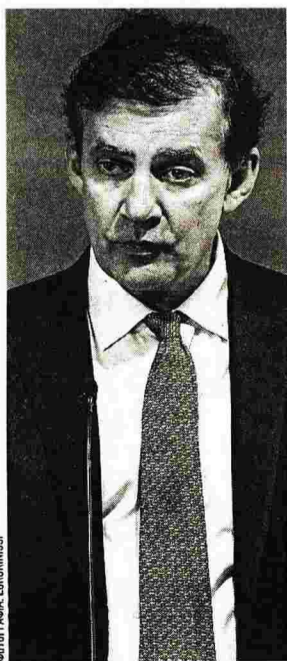
Επίσης στο τραπέζι είναι και το σύστημα «ακορντεόν» με άνοιγμα και κλείσιμο της κοινωνίας και της αγοράς όταν προκύπτει ανάγκη. «Το πώς θα κινηθούμε εξαρτάται από τη συμπεριφορά μας. Αλλά στην εξίσωση μπαίνουν και άλλες παράμετροι, όπως είναι το εμβόλιο, αλλά και άλλα εργαλεία που μπορούν να συγκρατήσουν τα επόμενα κύματα, όπως είναι για παράδειγμα το αυξημένο testing και τα τοπικά lockdown» σημειώνει ο αναπληρωτής καθηγητής Επιδημιολογίας και μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομήμων Δημήτρης Παρασκευής.

Εξηγεί εν τούτοις ότι ακόμη κι αν ξεκινήσει ο εμβολιασμός έναντι του πανδημικού ιού στις αρχές του χρόνου, θα μεσολαβήσουν αρκετοί μήνες έως την κανονικότητα. «Θα φοράμε μάσκα έως την άνοιξη, καθώς οι συνθήκες θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να μην εννοούνται οι μεταδόσεις. Ομως, δεν θα υπάρχει ο κίνδυνος να μολυνθούν οι πλέον ενάλωτοι άνθρωποι που ασκούν και τη μεγαλύτερη πίεση στο σύστημα Υγείας».

Στις θετικές εξελίξεις στο μέτωπο των εμβολίων αναφέρθηκε και ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, γνωστοποιώντας την περασμένη Παρασκευή ότι η χώρα μας αναμένει περισσότερα από 25 εκατομμύρια δόσεις εμβολίων κατά της λοίμωξης COVID-19 μέσω των συμβάσεων προαγοράς που έχει υπογράψει η Ευρωπαϊκή Ένωση με φαρμακευτικές εταιρείες. Και επισήμανε ότι οι πρώτες παραδόσεις αναμένονται στις αρχές του 2021.

ΑΘ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

«Λύση είναι η κάμψη, όχι η επιπέδωση»



Ο Αθανάσιος Δημόπουλος

Ενώ οι επιστήμονες αποφεύγουν να κάνουν εκτιμήσεις για την επιδημιολογική πορεία, προκύπτει ομοφωνία στο ότι τα χειρότερα βρίσκονται μπροστά μας. «Είναι νωρίς για να διαπιστώσει κανείς την αποτελεσματικότητα των μέτρων. Υπάρχει όμως και μια αβεβαιότητα σχετικά με την εφαρμογή τους. Ενώ κατά την πρώτη περίοδο ο κόσμος ήταν ανήσυχος μπροστά στο άγνωστο, τώρα και μόνο από την κίνηση στους δρόμους διαπιστώνει κανείς ότι αναζητεί τρόπους να ξεφύγει από τους περιορισμούς» εξηγεί στο «Βήμα» ο καθηγητής Ιατρικής και πρόεδρος του ΕΚΠΑ Αθανάσιος Δημόπουλος. Και συνεχίζει: «Ακόμη όμως κι όταν προκύψει επιπέδωση της επιδημιολογικής καμπύλης, η κατάσταση θα παραμένει προβληματική δεδομένου του αυξημένου αριθμού κρουσμάτων. Είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει ένα μεγάλο ποσοστό ηλικιωμένων και ευπαθών πολιτών που θα προσβληθούν, με τις εισαγωγές στο ΕΣΥ να αθροίζονται. Δεδομένου δε ότι κατά μέσο όρο η νοσηλεία διαρκεί δύο εβδομάδες, το σύστημα θα συνεχίσει να δοκιμάζεται. Συνεπώς, η λύση είναι η κάμψη και όχι η επιπέδωση».



ΓΝΩΜΗ

ΑΛΗΘΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΑΛΠΙΚΗ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΡΑΠΤΗ

Η σκληρή μάχη εναντίον της πανδημίας του κορωνοϊού, που μέχρι στιγμής έχει στερήσει τη ζωή από περίπου 1.260.000 ανθρώπους παγκοσμίως, συνεχίζεται με σφοδρότητα. Ομως, για πρώτη φορά, από αυτό το φοβερό «μέτωπο» υπάρχουν καλά νέα. Η ανθρωπότητα βρίσκεται κοντά στο να δώσει μια επαρκή λύση στα προβλήματα που προκαλεί ο κορωνοϊός με την ανάπτυξη ενός ή και περισσότερων εμβολίων.

Το ζήτημα μέχρι τη στιγμή που θα διατίθεται το εμβόλιο στις ευπαθείς ομάδες και στον γενικό πληθυσμό - ένα χρονικό σημείο που δεν απέχει πολύ - είναι να μη λησμονούμε ούτε στιγμή τα απαραίτητα μέσα προστασίας (μάσκα, σχολαστική τήρηση κανόνων υγιεινής, κοινωνική αποστασιοποίηση, περιορισμός μετακινήσεων κ.ά.). Τα τελευταία μέτρα στον μαραθώνα είναι τα δυσκολότερα όλων.

Πειοίθησή μου είναι ότι οι μεγάλες ομάδες, αυτές που λέγεται σύμφωνα με την ποδοσφαιρική ορολογία ότι έχουν «φαριές» φανέλες, φαίνονται στα τελευταία λεπτά του αγώνα - και η Ελλάδα είναι μια εξαιρετική ομάδα με πολύ βαριά «φανέλα». Η ατομική ευθύνη και η κρατική επαγρύπνηση αποτελούν μονόδρομο για να εξέλθουμε από αυτή την περιπέτεια με τον σωστό τρόπο: υγείς, αισιόδοξοι, ισορροπημένοι και ενωμένοι ως κοινωνία.

Ο λαός μας στη μεγάλη αυτή δοκιμασία έχει ανταποκριθεί με σθένος, εγκάρτηση και συγκινητική διάθεση αλληλεγγύης. Μια από τις ελάχιστες θλιβερές εξαιρέσεις στον αισιόδοξο κανόνα είναι η στάση του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος περιμένει να δικαιωθεί από κάποια... καταστροφή. Η μηδενιστική κριτική του ΣΥΡΙΖΑ απαντάται από τα πεπραγμένα της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Παραθέτω ενδεικτικά ορισμένα.

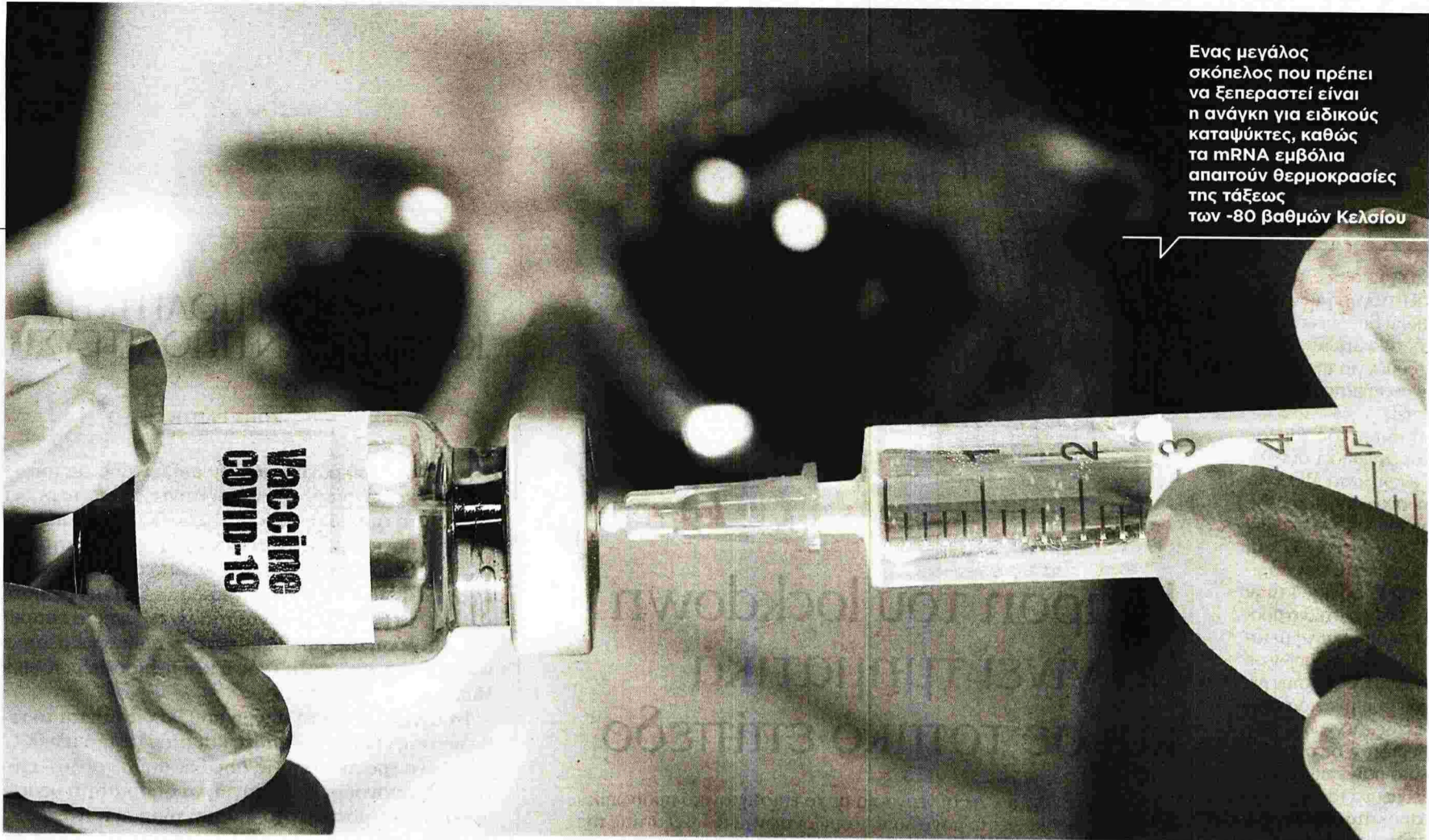
Το Εθνικό Σύστημα Υγείας, εν μέσω πανδημίας, ενισχύθηκε με: 7.000 ιατρούς, νοσηλευτές, παραιατρικό και υποστηρικτικό προσωπικό. Επίσης, 4.000 από τον κλάδο των νοσηλευτών μονιμοποιούνται, ενώ 4.000 επαγγελματίες υγείας (συμβασιούχοι ΟΑ-ΕΔ) ανανέωσαν τη σύμβασή τους για 2η χρονιά. Επιπλέον, μέσα στο 2020 θα έχει ολοκληρωθεί η πρόσληψη 1.500 μόνιμων γιατρών, 300 εκ των οποίων στελεχώνουν ήδη τις νέες κλίνες ΜΕΘ. Μέχρι σήμερα έχουν διενεργηθεί δωρεάν 2.000.000 τεστ (PCR και Rapid). Όλα τα δωρεάν τεστ είναι σε δημόσιες δομές υγείας, ενώ οι Κινητές Ομάδες (ΚΟΜΥ) του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας έχουν πραγματοποιήσει 13.500 αποστολές σε κάθε γωνιά της χώρας και έχουν κάνει 450.000 δωρεάν τεστ σε πολίτες. Κανείς συμπολίτης μας που έχει ανάγκη δεν έχει μείνει χωρίς τεστ.

Από την άλλη, ο ΣΥΡΙΖΑ μετά από 5 χρόνια διακυβέρνησης παρέδωσε 557 Μονάδες Εντατικής Θεραπείας ενώ σήμερα μέσα σε 8 μήνες έχουμε 1.082 κλίνες ΜΕΘ και συνεχώς ανοίγουμε νέες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα προηγούμενα χρόνια κάθε χρόνο τους μήνες Οκτώβριο - Νοέμβριο υπήρχαν 30-35 αναμονές για θέσεις ΜΕΘ. Αντιθέτως μέχρι σήμερα με την ενίσχυση του ΕΣΥ υπάρχουν 297 κενές κλίνες ΜΕΘ και μηδενική αναμονή. Απέναντι στην εθνική προσπάθεια ο ΣΥΡΙΖΑ ακολουθεί μία λαϊκίστικη αντιπολίτευση με τακτικισμούς και αναλήθειες γύρω από τη δημόσια υγεία. Ο κ. Τσίπρας ρητορεύει χωρίς να δίνει βάση στα αριθμητικά δεδομένα, ελπίζοντας η αλήθεια της πολιτικής μας να μην του... καταστρέψει την παραπλανητική αντιπολιτευτική εικόνα που θέλει να περάσει στον λαό. Το έκανε στην αρχή της πανδημίας, το επαναλαμβάνει χωρίς ενδοιασμό και τώρα.

Οι Έλληνες ενωμένοι θα τα καταφέρουμε.

Η κυρία Ζωή Ράππη είναι υφυπουργός Υγείας, βουλευτίς Β1 Βορείου Τομέα Αθηνών.





Ενας μεγάλος σκόπελος που πρέπει να ξεπεραστεί είναι η ανάγκη για ειδικούς καταψύκτες, καθώς τα mRNA εμβόλια απαιτούν θερμοκρασίες της τάξεως των -80 βαθμών Κελσίου

Φως στο τούνελ της πανδημίας

Οι πρόσφατες επιτυχίες στα εμβόλια επιτρέπουν συγκρατημένη αισιοδοξία - Πόσα βρίσκονται στην τελική ευθεία και πότε θα αρχίσει η διάθεση - Οι προσδοκίες και οι σκόπελοι

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΙΩΑΝΝΑ ΣΟΥΦΛΕΡΗ
soufleri@tovima.gr

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που μόλις πέρασε δύο ειδήσεις προκάλεσαν γενικευμένη παγκόσμια ευφορία: η πρώτη αφορούσε το εμβόλιο το οποίο αναπτύχθηκε από τη γερμανική εταιρεία BioNTech σε συνεργασία με τον φαρμακευτικό κολοσσό Pfizer. Σύμφωνα με το σχετικό ανακοινωθέν, το εμβόλιο βρέθηκε να διαθέτει μια αποτελεσματικότητα της τάξεως του 90%, πολύ μεγαλύτερη από το όριο του 50% που είχαν ορίσει οι αρμόδιες αρχές ως επιθυμητό προκειμένου να δοθεί έγκριση, αλλά και πολύ περισσότερο από τις αισιόδοξες προβλέψεις των ειδικών για αποτελεσματικότητα 70%. Η δεύτερη είδηση αφορούσε τη θεραπεία μονοκλωνικού αντισώματος η οποία παρασκευάστηκε από την αμερικανική φαρμακευτική εταιρεία Eli Lilly και έλαβε έγκριση για επείγουσα χρήση (emergency use authorization) από τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων (Food and Drug Administration - FDA) των ΗΠΑ.

Στην αρχή του τέλους

Βρισκόμαστε άραγε στην αρχή του τέλους της πανδημίας; Αυτή είναι η εκτίμηση του επικεφαλής του Εθνικού Ινστιτούτου για τις Αλλεργίες και τα Λοιμώδη Νοσήματα των ΗΠΑ Αντονι Φάουτσι, ο οποίος, σύμφωνα με το

πρακτορείο Bloomberg, εξέφρασε την άποψη ότι δεν πρόκειται να υπάρξει πανδημία για πολύ ακόμη, χάρη στην ταχεία πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην ανάπτυξη εμβολίων. Αυτό φάνηκε να πιστεύουν και οι αγορές, αν κρίνει κανείς από τις αυξητικές τάσεις που παρατηρήθηκαν στα χρηματιστήρια παγκοσμίως μετά τα ευχάριστα νέα για το εμβόλιο. Αυτό μάλλον πιστεύει και ο απερχόμενος πρόεδρος των ΗΠΑ, ο οποίος κατηγόρησε την Pfizer και τον FDA ότι καθυστέρησαν εσκεμμένα την αναγγελία των αποτελεσμάτων των κλινικών δοκιμών ώστε να έχει παρέλθει η ημερομηνία των εκλογών και να μην καρπωθεί ο ίδιος την επιτυχία της ευτυχούς κατάληξης των προσπαθειών για ανάπτυξη εμβολίων. Ωστόσο, ούτε οι αγορές ούτε οι πολιτικοί καθορίζουν την έκβαση των κλινικών δοκιμών. Ομοίως, η ασφάλεια και η αποτε-

σματικότητα των εμβολίων και των φαρμάκων δεν κρίνονται από τις ανακοινώσεις Τύπου των εταιρειών αλλά από τα στοιχεία των κλινικών δοκιμών τα οποία πρέπει να δημοσιεύονται και να ελέγχονται από ανεξάρτητους ερευνητές.

Αναμονή για πλήρη στοιχεία

Αυτό προς το παρόν δεν έχει συμβεί και δεν μπορεί ακόμη να συμβεί με το εμβόλιο της Pfizer. Ο λόγος είναι ότι το εμβόλιο δοκιμάζεται σε μια τυχαίοποιημένη διπλή τυφλή δοκιμή στην οποία λαμβάνουν μέρος σχεδόν 44.000 εθελοντές και η οποία είναι ακόμη σε εξέλιξη. Η ενδιαμέση ανάλυση που πραγματοποιήθηκε από την ανεξάρτητη επιτροπή η οποία επιβλέπει την κλινική δοκιμή βασίστηκε σε 92 κρούσματα COVID-19 τα οποία παρατηρήθηκαν μεταξύ των εθελοντών. Η εταιρεία έχει ανακοινώσει

ότι αναμένει τον αριθμό των κρουσμάτων να ανέλθει στα 164 για να ανοίξει τα δεδομένα, ελπίζοντας ότι και μετά την αύξηση των κρουσμάτων τα επίπεδα αποτελεσματικότητας θα παραμείνουν υψηλά. Παράλληλα ωστόσο ετοιμάζει τον φάκελο που θα καταθέσει στον FDA προκειμένου να ζητήσει έγκριση για επείγουσα χρήση. Στον φάκελο θα περιέχονται επίσης τα αποτελέσματα που αφορούν την ασφάλεια του εμβολίου και τα οποία για να εξαχθούν θα πρέπει να έχουν παρέλθει δύο μήνες μετά τη χορήγηση και της δεύτερης δόσης στους εθελοντές. Θα περιέχονται επίσης τα στοιχεία που θα αφορούν την παραγωγή και τη διανομή του εμβολίου.

Προσδοκίες και σκόπελοι

Πότε λοιπόν μπορεί κανείς να αναμένει βάσιμα ότι το εμβόλιο θα αρχίσει να διανέμεται; Σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνει στη δη-

μοσιότητα η εταιρεία, όλοι οι εθελοντές έχουν ήδη λάβει τη δεύτερη δόση του εμβολίου και ο φάκελος αναμένεται να κατατεθεί στην καλύτερη περίπτωση την ερχόμενη εβδομάδα ή το αργότερο μέχρι το τέλος του Νοεμβρίου. Αν αυτό συμβεί, πιθανότατα θα υπάρξει έγκριση για επείγουσα χρήση λίγο πριν από την εκπονη του 2020, ενώ στις αρχές του 2021 θα αρχίσει βαθμιαία η διανομή του. Ενας μεγάλος σκόπελος που πρέπει να ξεπεραστεί είναι η ανάγκη για ειδικούς καταψύκτες, καθώς το εμβόλιο είναι ασταθές στις θερμοκρασίες των συνηθισμένων ψυγείων ιατρικών προδιαγραφών και απαιτεί θερμοκρασίες της τάξεως των -80 βαθμών Κελσίου. Το εμβόλιο της Pfizer και της BioNTech το οποίο φαίνεται να κόβει το νήμα και να παίρνει πρώτο την πολυπόθητη έγκριση

ΣΥΝΕΧΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ Α12

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΧΡΟΝΟΣ

Αγώνας δρόμου για την «ανοσία της αγέλης»

«Στην πραγματικότητα, ακόμη και αν όλα τα εμβόλια αποδειχθούν ασφαλή και αποτελεσματικά (το ρωσικό εμβόλιο Sputnik V φέρεται να έχει αποτελεσματικότητα 92%), ακόμη και αν επιλυθούν τα τεχνικά προβλήματα παραγωγής και διακίνησης, θα χρειαστεί χρόνος για να εμβολιαστεί ικανό ποσοστό του πληθυσμού ώστε να επέλθει η πολυπόθητη ανοσία της αγέλης. Πολύ περισσότερο δε καθώς παραμένει άγνωστη η επίπτωση του εμβολιασμού στη διασπορά του ιού. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ακόμη αν τα εμβόλια εκτός από το να προστατεύουν τους εμβολιασμένους μειώνουν και την ικανότητά τους να μεταδίδουν τον ιό» επισήμανε ο κ. Παπαθεοδώρου.

Παρά τα άδηλα προς το παρόν σημεία, η φαρέτρα μας γεμίζει βαθμιαία με «όπλα» εναντίον του SARS-CoV-2 και το μέλλον διαγράφεται περισσότερο αισιόδοξο. Πιθανότατα θα χρειαστεί να φοράμε μάσκες και να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί και το 2021, αλλά θα έχουμε τη βεβαιότητα ότι εν τέλει ο εχθρός θα νικηθεί.

ΑΔΕΙΑ ΓΙΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΧΡΗΣΗ

Η έγκριση ενός σκευάσματος για επείγουσα χρήση δεν ισοδυναμεί με τελική έγκριση, αλλά αποτελεί ένα είδος άδειας για την υπό αίρεση διαθεσιμότητά του όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη.

●●● ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ Α10

επείγουσας χρήσης είναι ένα από τα τέσσερα mRNA εμβόλια τα οποία αναπτύσσονται για τον ιό. Κατά πόδας ακολουθεί το εμβόλιο της εταιρείας Moderna, η οποία μάλιστα είχε αρχίσει πρώτη τις κλινικές δοκιμές. Ωστόσο στην πορεία υποχρεώθηκε από τον FDA να διορθώσει το δείγμα των εθελοντών (καθώς μεταξύ αυτών δεν υπήρχαν ούτε άτομα άνω των 60 ετών ούτε επαρκής αριθμός ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες!). Και η Moderna πάντως δηλώνει ότι θα έχει καταθέσει τον φάκελο στο FDA αμέσως μετά την Pfizer. Το mRNA εμβόλιο της CureVac αναμένεται στο τρίτο τρίμηνο του 2021, ενώ η Σιγκαπούρη, η οποία έχει χρηματοδοτήσει το mRNA εμβόλιο της αμερικανικής εταιρείας Arcturus, αναμένει τις πρώτες δόσεις στην αρχή του 2021. «*Βασικό πλεονέκτημα του εμβολίου της Arcturus είναι η πιθανότητα να είναι αποτελεσματικό με μία μόνο δόση*» σημείωσε μιλώντας στο «Βήμα» ο **Ηλίας Παπαθεοδώρου**, εμπειρογνώμων σε θέματα βιοτεχνολογίας και ανάπτυξης φαρμάκων. Το mRNA περιέχει πληροφορίες για τη σύνθεση πρωτεϊνών και στην περίπτωση των τεσσάρων mRNA εμβολίων οι οδηγίες καθοδηγούν τα κύτταρα όσον λαμβάνουν το εμβόλιο να παράγουν μόρια της πρωτεΐνης-ακίδας του ιού, προκαλώντας έτσι την αντίδραση του ανοσοποιητικού συστήματος. Είναι ακριβώς η αξιοποίηση

του mRNA που καθιστά αναγκαία τη διατήρηση των τεσσάρων προαναφερθέντων εμβολίων σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες, μια απαίτηση που δημιουργεί προβλήματα στη διακίνησή τους.

Εμβόλια και αντισώματα

Ενα πρόβλημα λιγότερο λοιπόν θα έχουν να αντιμετωπίσουν οι εταιρείες των οποίων τα εμβόλια δεν απαιτούν συνθήκες βαθείας κατάψυξης, και στην αρένα

αυτή φαίνεται πως προηγείται το εμβόλιο του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και της AstraZeneca, το οποίο χρησιμοποιεί έναν αδενοϊό (ο οποίος δεν προσβάλλει τον άνθρωπο) ως όχημα μεταφοράς της πρωτεΐνης-ακίδας του SARS-CoV-2 ώστε να προκληθεί η αντίδραση του ανοσοποιητικού συστήματος. Το εμβόλιο της AstraZeneca, η οποία επίσης αναμένεται να καταθέσει τον φάκελο για έγκριση επείγουσας χρήσης πριν από το τέ-

λος του 2020, έχει δείξει ότι διεγείρει επαρκώς το ανοσοποιητικό σύστημα των ατόμων άνω των 65 ετών, ηλικία η οποία πλήττεται ισχυρότερα από την COVID-19 και η οποία θα αποτελέσει μία από τις τρεις κατηγορίες ανθρώπων που θα εμβολιαστούν κατά προτεραιότητα. Οι άλλες δύο είναι το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και τα ευάλωτα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας. Το πόσο ευάλωτος είναι κανείς στην COVID-19 φαίνε-

ται πως θα κρίνει και το αν θα λάβει τη μονοκλωνική θεραπεία της Eli Lilly η οποία μόλις έλαβε έγκριση επείγουσας χρήσης από το FDA, αλλά και το κοκτέιλ αντισωμάτων της Regeneron, το οποίο αναμένει από μέρα σε μέρα την ίδιου τύπου έγκριση. Εν αναθέρσει με τα εμβόλια τα οποία χορηγούνται προληπτικά σε υγιείς, τα αντισώματα θα χορηγούνται σε άτομα τα οποία έχουν βρεθεί θετικά στον ιό με στόχο να μειώσουν το ι-

Ουρές έξω από νοσοκομείο στη Νάπολι κατά το δεύτερο πανδημικό κύμα του κορωνοϊού. Οι μονάδες φροντίδας είναι στα όριά τους και οι γιατροί δίνουν συσκευές οξυγόνου στους ασθενείς που βρίσκονται μέσα στα αυτοκίνητά τους



Θεραπείες για μείωση του ιικού φορτίου

κό φορτίο και να αποτρέψουν την ανάγκη νοσηλείας. Όπως ακριβώς ισχύει για τα εμβόλια και στην περίπτωση των μονοκλωνικών αντισωμάτων, περιοριστικός παράγοντας είναι η αδυναμία της παραγωγής να καλύψει τη ζήτηση, η οποία είναι παγκόσμια. «*Το κοκτέιλ αντισωμάτων μειώνει σημαντικά το ιικό φορτίο, αλλά θα πρέπει να γίνεται επιλογή των ασθενών στους οποίους θα χορηγείται. Με τα νέα κρούσματα στις ΗΠΑ να φτάνουν τις 150.000 καθημερινά, οι δεκάδες χιλιάδες δόσεων που μπορούμε να παράγουμε δεν φτάνουν ούτε για μία ημέρα!*» δήλωσε στο «Βήμα» ο **δρ Χρήστος Κυρατσούς**, επικεφαλής της ανάπτυξης της θεραπείας αυτής στη Regeneron.

ΤΟ... ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

Ο εθνικισμός των εμβολίων και τα δάκρυα του Αϊκ

ΤΟΥ
ΠΕΡΙΚΛΗ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν είναι συνηθισμένο το θέμα ενός ηγέτη να δακρύζει. Συνέβη τον Απρίλιο του 1955, όταν ο **Ντουάιτ Αϊζενχάουερ** ευχαρίστησε με δάκρυα στα μάτια τον λοιμωξιολόγο **Τζόννας Σολκ** για την ανακάλυψη του εμβολίου κατά της πολιομυελίτιδας. Εκείνη όμως δεν ήταν μια λαμπρή στιγμή μόνο για την επιστήμη. Ήταν για την ανθρωπότητα γενικότερα. Ο Αϊζενχάουερ δεν θεωρούσε το εμβόλιο που «θα έσωζε εκατομμύρια παιδιά στον κόσμο» αποκλειστικά αμερικανικής χρήσης. Όπως αναφέρει ο καθηγητής Ντέιβιντ Ονίκοι στο βιβλίο του «Πολιομυελίτιδα: Μια αμερικανική ιστορία», ήταν ένα αμερικανικό επίτευγμα που θα προσέφερε η Αμερική σαν δώρο στον υπόλοιπο κόσμο.

Την ιστορία αυτή θυμήθηκε ο αμερικανικός Τύπος όχι μόνο επειδή εκείνη ήταν μια μεγάλη στιγμή για την ιατρική και την ανθρωπότητα, αλλά και επειδή ήταν μια στιγμή σπάνια και οπωσδήποτε στον αντίποδα αυτού που συμβαίνει σήμερα. Η ανθρωπότητα, τώρα, δεν βρίσκεται αντι-

μέτωπη μόνο με μια πανδημία αλλά και με τον «εθνικισμό των εμβολίων». Δεν είναι η πρώτη φορά. Μπορεί οι ειδικοί να προειδοποιούν πως τα εμβόλια θα πρέπει να διανεμηθούν με βάση τις ανάγκες και όχι την εθνικότητα, αλλά ακόμη και στο πρόσφατο παρελθόν η ιστορία γράφτηκε διαφορετικά.

Το παράδειγμα με τον Η1Ν1

Ήταν, για παράδειγμα, το 2019 όταν ο ιός Η1Ν1, ή αλλιώς γρίπη των χοίρων, απειλούσε την ανθρωπότητα. Τα Ηνωμένα Έθνη καλούσαν τότε τους ισχυρούς του πλανήτη να διαθέσουν μέρος των αποθεμάτων τους στις χώρες που είχαν ανάγκη. Πολλοί συμφώνησαν στη θεωρία. Αλλά λίγες εβδομάδες αργότερα η **Κάθλιν Σιμπέλιους**, υπουργός Υγείας της κυβέρνησης Ομπάμα, θα δήλωνε πως «αποτελεί προτεραιότητα ο εμβολιασμός των πολιτών αυτής της χώρας και πάνω σε αυτό εργαζόμαστε 24 ώρες το 24ωρο». Όπως μπορεί να φανταστεί κανείς και παρά τις σχετικές δεσμεύσεις, το 10% των αποθεμάτων των ΗΠΑ αλλά και άλ-

λων χωρών δεν έφτασε ποτέ στον ΟΗΕ. Η γρίπη των χοίρων αποδείχθηκε τελικά λιγότερο απειλητική απ' ό,τι πιστευόταν αρχικά. Τα εμβόλια, τότε, περίσσεψαν. Αλλά με την απειλή της COVID-19 να παραμένει ζωντανή, κάθε σχέδιο κοινής ανάπτυξης, παρασκευής και δίκαιης κατανομής των εμβολίων ναυάγησε. Αυτή είναι η περίπτωση του Covax, ενός μηχανισμού που στήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας προκειμένου να εξασφαλιστεί η διανομή των εμβολίων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ευγενική φιλοδοξία ήταν να μπορέσει να εμβολιαστεί τουλάχιστον το 20% αυτών των πληθυσμών. Σχεδόν 150 χώρες εντάχθηκαν στον μηχανισμό, όχι όμως και οι ΗΠΑ του **Ντόναλντ Τραμπ**. Εντάχθηκε και η Κίνα, αλλά αυτό που κάνει σήμερα είναι να παρέχει δάνεια στις αναπτυσσόμενες χώρες για να αγοράσουν τα δικά της εμβόλια τα οποία, επιπλέον, δεν ανταποκρίνονται στα υψηλά στάνταρντ της ΕΕ ή των ΗΠΑ.

Η μερίδα του λέοντος στους ισχυρούς

Καμία έκπληξη – ο εθνικισμός ήταν πάντοτε μια μπίζνα. Μια τέτοια διάσταση

έχει αναπόφευκτα και το εμβόλιο της Pfizer, η οποία ανακοίνωσε πως προτίθεται να παρασκευάσει περίπου 50 εκατομμύρια δόσεις έως το τέλος του 2020 και 1,3 δισ. ακόμη το 2021. Η μερίδα του λέοντος ωστόσο, περίπου 500 εκατομμύρια δόσεις, είναι ήδη καπαρωμένη από ισχυρές οικονομίες, όπως η ΕΕ, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία. Επιπλέον, το εμβόλιο της Pfizer, ως αμερικανικής προέλευσης, δεν συμμετέχει στον μηχανισμό της Covax. Πώς μπορεί λοιπόν να φτάσει εγκαίρως σε χώρες που βρίσκονται σε οικονομική και υγειονομική ανάγκη; Ή οι βελόνες θα τρυπήσουν στην αρχή τα μπράτσα και των κατοίκων της Δύσης και μόνο; Καθώς οι πλούσιες χώρες έχουν καταλάβει τις πρώτες θέσεις στην ουρά αναμονής, η απάντηση μοιάζει αυτονόητη. Μπορεί να μην έχει λήξει ακόμη η κούρσα της ανάπτυξης του εμβολίου ανάμεσα στους επιδοξους κατασκευαστές, αλλά η κούρσα της πρόσβασης σε αυτό έχει κριθεί. Και η μέρα που δάκρυσε ο Αϊκ για ένα εμβόλιο θα παραμείνει μια σπάνια στιγμή.

